

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิและแผนที่	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย	1
คำถามหลักของการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	6
ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย	6
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	7
2.2.1 ความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น	7
2.2.2 ความหมายของชนเผ่ากะเหรี่ยงและวิธีการสืบทอดภูมิปัญญา	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสมุนไพร	11
2.2.1 ความหมายและความสำคัญของสมุนไพร	11
2.2.2 สมุนไพรกับป่า	12
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	24
3.1 ความเป็นมาของงานวิจัย	24
3.2 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	25
3.3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
3.4 สถานที่ดำเนินการวิจัย	28

สารบัญ (ต่อ)

3.5 ประชากรเป้าหมายและทีมวิจัย	28
3.6 ผู้สนับสนุนทุนวิจัย	29
3.7 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล	29
3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 ผลการวิจัย	36
4.1 บริบทชุมชนบ้านแม่แฮน้อย	36
4.1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชน	36
4.1.2 การปกครองและประชากร	37
4.1.3 การคมนาคม	38
4.1.4 ความเปลี่ยนแปลงด้านการประกอบอาชีพ	42
4.1.5 การศึกษา	44
4.1.6 วิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณี	45
4.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้สมุนไพรของชุมชน	56
4.2.1 ประเภทและสรรพคุณของสมุนไพร	56
4.2.2 ความรู้เกี่ยวกับสูตรยาสมุนไพร	73
4.2.3 ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการเรียกชื่อสมุนไพร	74
4.2.4 ความเชื่อเกี่ยวกับการใช้สมุนไพร	76
4.3 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สมุนไพรพื้นบ้านของชุมชน	80
4.3.1 ภาวะการเจ็บป่วย และการป้องกันดูแลรักษาสุขภาพ	80
4.3.2 การเปลี่ยนแปลงด้านการดูแลสุขภาพของชุมชน	84
4.3.3 การใช้บริการด้านสุขภาพจากหน่วยงานของรัฐ	85
4.4 วิธีการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพรของชุมชน	90
4.4.1 กลุ่มสมุนไพรชุมชนบ้านแม่แฮน้อย	91
4.4.2 วิธีการสืบทอดภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรพื้นบ้านของชุมชน	93

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	124
5.1	สรุปผลการวิจัย	124
5.2	อภิปรายผลการวิจัย	126
5.3	ปัญหาและอุปสรรคจากการทำวิจัย	135
5.4	ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	135
บรรณานุกรม		143
ภาคผนวก		150
	ภาคผนวก ก ตาราง	
	ภาคผนวก ข ภาพกิจกรรม	
	ภาคผนวก ค ภาพสมุนไพรมะนาว	
ประวัติผู้เขียน		

สารบัญตาราง

ตารางที่

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัย
2. ข้อมูลพืชสมุนไพรของบ้านแม่แฮน้อย

หน้า

33

60

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

สารบัญแผนภูมิ และแผนที่

แผนภูมิที่	หน้า
1. การแบ่งเขตป่าของคนป่าเกะฉุย	14
2. การอนุรักษ์ป่าชุมชนที่มีการทำไร่มากกว่าการทำนา	18
3. การอนุรักษ์ป่าของชุมชนที่มีการทำนามากกว่าทำข้าวไร่	18
4. ฐานความคิดในการวิจัย	23
5. ภาพจำลองการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติผ่านการดื่มเหล้าด้วยหม้อดินโบราณ	55
6. การแบ่งเขตป่าของบ้านแม่แฮน้อย	56
7. ภาพจำลองบริเวณเดินป่าศึกษาสมุนไพครั้งที่ 1	115
8. ภาพจำลองบริเวณเดินป่าศึกษาสมุนไพครั้งที่ 2	115
9. แนวทางพัฒนาหรือต่อยอดงานวิจัยเรื่องสมุนไพที่บ้านแม่แฮน้อย	139
แผนที่	
1. ขอบเขตพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ	39
2. แผนที่บ้านแม่แฮน้อย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ	40
3. แผนที่จำลองบ้านแม่แฮน้อย	41